

La primavera del dos mil tres va ser la meua última primavera, aquella que encara recorde com una xiqueta, quan creia que la lluna era un formatge molt gros on es feien realitat tots els somnis. La meua única preocupació era ballar. Mentre els majors compraven generadors o acaparaven menjar, jo em capficava a adoptar una bona posició i mantindre'm amb elegància de puntetes. Volia ser ballarina, una nova Anna Pavlova, aquella gran estrella de la qual tantes vegades em parlava la meua mestra. En homenatge d'ella, les alumnes de l'Escola de Música i Art de Bagdad vam preparar l'espectacle de final de curs, *El llac dels cignes*; de la fi d'un curs que malauradament aquell any s'havia acurtat per força major, tal com deia irònicament la professora Zikra Minhaim. Ella ens observava entre bambolines mentre assajàvem i ens donava les últimes instruccions.

—*Port de bras à côté!* El front ben alt! —ens anava dient mentre picava a terra amb una vara de fusta marcant el ritme—. Us heu d'esforçar, hui tenim públic! Recordeu el que va dir Pavlova: «Ningú no pot arribar al cim només amb talent». El talent ens el dóna Al·là, i el treball transforma el talent en geni.

Jo escoltava cada paraula amb passió, agràida perquè m'havia deixat interpretar Odette, la princesa convertida en cigne per art d'encanteri. Sabia que era una gran responsabilitat.

—Són moltes, les ballarines que han representat aquesta obra. *El llac dels cignes* és el ballet per excel·lència, és l'estrella que més brilla en el firmament de la dansa! Mai ningú no ha assolit la gràcia etèria de la Pavlova. Era una enamorada de la natura i de la seua contemplació, i d'ací treia la inspiració per a representar els seus papers. Així va arribar a dominar tant el cigne que es va convertir en la ballarina millor i la més famosa, i va conquistar l'èxit i el reconeixement del món sencer. Sabeu quines van ser les seues últimes paraules abans de morir?

—Prepareu el meu vestit de cigne —em vaig afanyar a dir. En sabia la història de memòria de tantes vegades que la professora l'havia repetit.

—Molt bé, Erfan! Hui tu ets el cigne! Tu ets la nostra Pavlova!

Com en un quadre de Degas, totes ens amuntegàvem darrere del gran teló de vellut roig, amb els nostres tutús nous i les sabatilles de punta blanques amb grans llaços de color de rosa. A espentes i redolons intentàvem fer-nos un lloc per poder albirar les nostres famílies per una escletxa de la cortina.

Allà, a la platea, hi havia els meus pares, l'àvia, que havia vingut expressament del poble per veure'm ballar —així era la bibi, sempre hi era quan la necessitava—, i la

meua germaneta Mawj, de sis anys, que s'havia mudat per a aquell dia tan especial —portava els cabells negres i llunts recollits en dues trenes lligades amb uns llaços de color de rosa iguals que els de les meues sabatilles— i ho mirava tot amb els seus grans ulls de color d'atzabeja expectants, impacients que s'alçara el teló.

De colp els llums es van apagar i la música de Txai-kovski va omplir tota la sala. Sonava tan forta que feia callar els tambors de guerra que ens amenaçaven. Vint xiquetes de sis a tretze anys dansàvem per espantar els núvols negres que atemorien Bagdad. Interpretàvem l'última dansa mentre somiàvem una vida i un Iraq millors, lluny de bombes i míssils.

Quan vam sortir de l'escola de música, el sol es va amagar per sempre més i els núvols es van fer els amos del cel. Plovia sobre Bagdad. Escarxofada al seient de darrere del cotxe, xafada entre l'àvia i Mawj, escoltava la bibi, que sabia històries i contalles per a no acabar mai. En tenia per a totes les ocasions. La tradició oral, explicar les coses, allò que nosaltres anomenem *jarafiye*, és una de les formes més importants de la transmissió de la cultura, de les àvies a les mares, a les filles i a les nétes.

—Temps era temps, a Bagdad hi havia un califa anomenat Xahriar, que vol dir «senyor de la ciutat»...

Jo mirava avant, hipnotitzada per la veu de la bibi i els moviments dels eixugavidres. Observava la meua meravelliosa ciutat de contrastos. D'una banda, les àrees residencials riques del centre, amb edificis esplèndids, i de l'altra,

els suburbis densament poblats. Aquella ciutat del trànsit caòtic, impregnada dels sorolls de les botzines, bulliciosa. La de les aromes d'essències i de perfum. El bressol de la civilització, un lloc màgic on vivien Aladí i el seu escuder Humo, el rei Harun al-Raixid, Sindbad el Mariner, Alí Babà i tot un seguit d'éssers fascinants que van ser immortalitzats per la bella Xahrazad, una experimentada lectora que havia llegit un gran nombre de llibres de rondalles, biografies de reis antics, cròniques de civilitzacions remotes i poesies, moltes poesies. Conta la llegenda que aquelles històries la van salvar d'una mort segura. *Les mil i una nits*, el gran recull de contes populars. Tot i que ja tenia tretze anys, encara m'agradava escoltar l'àvia quan explicava històries sobre un món fascinant farcit de relats i tradicions, i sobretot quan parlava dels *djinn*, els genis roïns i entremaliats que habiten en les coses, els arbres, les pedres i els corrents d'aigua, i que són pertot arreu, fent bromes i molestant la gent.

* * *

De camí cap a casa vam veure un corb negre. De segur que algun *djinn* malvat ens havia fet una mala passada. Era el presagi del que s'havia d'esdevindre.

—Si un corb es posa sobre el cap d'algú i llança un grall estrident, és un senyal de mal averany —va dir la bibi.